

P6_TA(2006)0062

Maaelu arendamise strateegilised suunised *

Euroopa Parlamendi õigusloomega seotud resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus maaelu arendamist käsitlevate ühenduse strateegiliste suuniste kohta (programmi tööperiood 2007–2013) (KOM(2005)0304 – C6-0349/2005 – 2005/0129(CNS))

(Nõuandemenetlus)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2005)0304)¹;
  - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 37, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C6-0349/2005);
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 51;
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit ning regionaalarengukomisjoni arvamust (A6-0023/2006),
1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;
  2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides EÜ asutamislepingu artikli 250 lõiget 2;
  3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatses kõrvale kalduda Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud tekstist;
  4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatses komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;
  5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Komisjoni ettepanek

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Muudatusettepanek 1
Põhjendus 1 a (uus)

(1 a) Ühenduse strateegilised suunised võtavad arvesse põllumajanduse mitmeotstarbelist rolli ja laiendanud ELi suuri piirkondlikke erinevusi, mistõttu tuleb liikmesriikidele maaelu arendamise

---

¹ ELTs seni avaldamata.

programmide kavandamisel ja rakendamisel võimaldada vajalikku paindlikkust.

Muudatusettepanek 2
Põhjendus 2

(2) Strateegilistes suunistes määravatakse kindlaks ühenduse prioriteetide elluviimiseks olulised valdkonnad, eriti seoses Göteborgis püstitatud säästvuse eesmärkidega ning kasvu ja tööhõivet käsitleva uuendatud Lissaboni strateegiaga.

(2) Käesolevad strateegilised suunised peaksid määrama kindlaks ühenduse prioriteetide elluviimiseks olulised valdkonnad, eriti seoses Göteborgis püstitatud säästvuse eesmärkidega ning kasvu ja tööhõivet käsitleva uuendatud Lissaboni strateegiaga, ***võttes arvesse ka uue ühise põllumajanduspoliitika vajadusi ning ELi rahvusvahelistest läbirääkimistest tulenevat edasist arengut.***

Muudatusettepanek 3
Põhjendus 2 a (uus)

(2 a) Naiste tööturule kaasamine peaks olema lisa sätestatud strateegiliste suuniste rakendamisel horisontaalne prioriteet.

Muudatusettepanek 4
Lisa punkti 1 teise lõigu neljas taane

– toetada uue, turule orienteeritud ühise põllumajanduspoliitika rakendamist ning vajalikku restruktureerimist vanades ja uutes liikmesriikides.

– toetada uue, turule orienteeritud ühise põllumajanduspoliitika rakendamist ning vajalikku restruktureerimist vanades ja uutes liikmesriikides, ***võttes arvesse ka tarbija ootusi tervise, ohutuse ja kvaliteedi suhtes.***

Muudatusettepanek 5
Lisa punkti 1 teise lõigu neljas taane a (uus)

– tagada järjepidevus praeguste maaelu arendamise programmide ja alates 2007. aastast algavate programmide vahel.

Muudatusettepanek 6
Lisa punkti 2.1 pealkiri

Ühine põllumajanduspoliitika ja maaelu arendamine

Maaelu arendamine ühise põllumajanduspoliitika raames

Muudatusettepanek 7
Lisa punkti 2.1 esimene lõik

Põllumajandus on jätkuvalt suurim maa kasutaja maapiirkondades, samuti maakoha elu ja keskkonna kvaliteedi peamine määraja. Ühise põllumajanduspoliitika ja maaelu arengu tähtsus ja asjakohasus on hiljutise Euroopa Liidu laienemise järel kasvanud.

Põllumajandus on jätkuvalt suurim maa kasutaja maapiirkondades, samuti maakoha elu ja keskkonna kvaliteedi peamine määraja. Ühise põllumajanduspoliitika *esimese tugisamba* ja maaelu arengu tähtsus ja asjakohasus on hiljutise Euroopa Liidu laienemise järel kasvanud.

Muudatusettepanek 8
Lisa punkti 2.1 teine lõik

Ilma ühise põllumajanduspoliitika kahe tugisambata – turupoliitika ja maaelu areng – seisaksid mitmed Euroopa maapiirkonnad silmitsi kasvavate majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste probleemidega. Euroopa põllumajandusmudel peegeldab põllumajanduse mitmeotstarbelist rolli maastike, toidulaua ning kultuuri- ja looduspärandi rikastamisel ja mitmekesistamisel.

Ilma ühise põllumajanduspoliitika kahe tugisambata – turupoliitika ja maaelu areng – seisaksid mitmed Euroopa maapiirkonnad silmitsi kasvavate majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste probleemidega. Euroopa põllumajandusmudel peegeldab põllumajanduse mitmeotstarbelist rolli maastike, toidulaua ning kultuuri- ja looduspärandi rikastamisel ja mitmekesistamisel *ning sobitub seetõttu ühiskonna uute nõudmistega kvaliteetsete toodete, toidu ohutuse, "rohelise" turismi, looduspärandi väärtustamise ja alternatiivsete energiaallikate järele.*

Muudatusettepanek 9
Lisa punkt 2.2

Ühise põllumajanduspoliitika reformid 2003. ja 2004. aastal on suur samm edasi põllumajanduse konkurentsivõime ja säästva arengu parandamisel ELis ning kehtestavad raamistiku tulevasteks reformideks. Edukad reformid on Euroopa põllumajanduse konkurentsivõimet stimuleerinud hinnatoetuse garantiide vähendamisega. Toodanguga sidumata toetuste kehtestamine julgustab põllumajandustootjaid reageerima turusignaalidele, mille on tekitanud pigem tarbijate nõudlus kui kogusega seotud poliitilised soodustused. Keskkonna, toidu ohutuse, loomade tervishoiu ja heaolu standardite asjakohane kaasamine taastab

Ühise põllumajanduspoliitika reformid 2003. ja 2004. aastal on suur samm edasi *püürkondliku ja kohaliku* põllumajanduse konkurentsivõime ja säästva arengu parandamisel ELis ning kehtestavad raamistiku tulevasteks reformideks. Edukad reformid on Euroopa põllumajanduse konkurentsivõimet stimuleerinud hinnatoetuse garantiide vähendamisega. Toodanguga sidumata toetuste kehtestamine julgustab põllumajandustootjaid reageerima turusignaalidele, mille on tekitanud pigem tarbijate nõudlus *ja ühiskonna vajadused* kui kogusega seotud poliitilised soodustused *ning intensiivpõllumajanduse viljelemine.*

tarbijate usalduse ning suurendab põllumajanduse keskkonnasäästlust.

Keskkonna, toidu ohutuse, loomade tervishoiu ja heaolu standardite asjakohane kaasamine taastab tarbijate usalduse ning suurendab põllumajanduse keskkonnasäästlust.

Muudatusettepanek 10
Lisa punkti 2.3 esimene lõik

Tulevane maaelu arendamise poliitika keskendub kolmele peamisele valdkonnale: **põllumajandus- ja toiduainesektori majandus**, keskkond ning laiem maapiirkondade majandus ja elanikkond. Maaelu arendamise strateegiate ja programmide uue põlvkonna prioriteediteljed on põllumajanduse, toiduainete ja metsanduse konkurentsivõime, maakorraldus ja keskkond ning elukvaliteet/mitmekesistamine maapiirkondades.

Tulevane maaelu arendamise poliitika keskendub kolmele peamisele valdkonnale: **põllumajandus ja toiduainete töötlemine**, keskkond ning laiem maapiirkondade majandus ja elanikkond. Maaelu arendamise strateegiate ja programmide uue põlvkonna prioriteediteljed on põllumajanduse, toiduainete ja metsanduse konkurentsivõime, maakorraldus ja keskkond ning elukvaliteet/mitmekesistamine maapiirkondades.

Muudatusettepanek 11
Lisa punkti 2.4 esimene lõik

Maapiirkondi iseloomustavad väga suured erinevused: need ulatuvad kaugetest rahvastikukao ja taandarengu all kannatavatest piirkondadest kuni linnalähedaste piirkondadeni, mis on linnakeskuste kasvava surve all.

Maapiirkondi iseloomustavad väga suured erinevused: need ulatuvad kaugetest, **mägistest ning ebasoodsas olukorras olevatest** rahvastikukao ja taandarengu all kannatavatest piirkondadest kuni linnalähedaste piirkondadeni, mis on linnakeskuste kasvava surve all. **See nõuab maaelu arendamise strateegiate diferentseerimist.**

Muudatusettepanekud 12 ja 13
Lisa punkti 2.4 teine lõik

Vastavalt rahvastikutihedusel põhinevale OECD määratlusele hõlmavad maapiirkonnad⁶ 92% EL-25 territooriumist. Lisaks elab 19% elanikkonnast valdavalt ruraalsetes piirkondades ja 37% märkimisväärselt ruraalsetes piirkondades. Kõnealused piirkonnad toodavad 45% EL-25 kogulisandväärtusest ja annavad 53% töökohtadest, kuid kalduvad mahajäämusele sotsiaal-majanduslike näitajate, kaasa

Vastavalt rahvastikutihedusel põhinevale OECD määratlusele⁶ hõlmavad maapiirkonnad 92% EL-25 territooriumist. Lisaks elab 19% elanikkonnast valdavalt ruraalsetes piirkondades ja 37% märkimisväärselt ruraalsetes piirkondades. Kõnealused piirkonnad toodavad 45% EL-25 kogulisandväärtusest ja annavad 53% töökohtadest, kuid kalduvad mahajäämusele sotsiaal-majanduslike näitajate, kaasa

arvatud struktuurinäitajate osas muude piirkondadega võrreldes. Sissetulek elaniku kohta on maapiirkondades umbes kolmandiku võrra väiksem, naiste tööhõives osalemise määr on madalam, teenindussektor on vähem arenenud, kõrghariduse tase on üldjuhul madalam ning väiksemal protsendil majapidamistest on lairiba-internetiühendus. Kaugus ja piiräärsus on mõnedes maapiirkondades suureks probleemiks. Need varjuküljed kalduvad olema veelgi tugevamad just maapiirkondades, **kuigi üldine pilt ELi tasandil võib liikmesriigiti märkimisväärselt erineda**. Võimaluste, kontaktide ja koolituse infrastruktuuri puudumine on eelkõige kaugete maapiirkondade naiste ja noorte probleem.

---

⁶OECD määratlus põhineb elanikkonna osal, kes elab maapiirkondades asuvates valdades (st vähem kui 150 elanikku km² kohta) mis tahes NUTS III piirkonnas. Vt laiendatud mõju hindamine SEK(2004) 931. See on maapiirkondade ainus rahvusvaheliselt tunnustatud määratlus. Siiski ei võta see teatavatel juhtudel arvesse tihedamalt asustatud maapiirkondade elanikkonda, eelkõige linnalähedastes piirkondades.

arvatud struktuurinäitajate osas muude piirkondadega võrreldes. Sissetulek elaniku kohta on maapiirkondades umbes kolmandiku võrra väiksem, naiste tööhõives osalemise määr on madalam, teenindussektor on vähem arenenud, kõrghariduse tase on üldjuhul madalam ning väiksemal protsendil majapidamistest on lairiba-internetiühendus. Kaugus ja piiräärsus on mõnedes maapiirkondades suureks probleemiks. Need varjuküljed kalduvad olema veelgi tugevamad just maapiirkondades **ja äärepoolseimates piirkondades, kus põllumajandusettevõtted on väikesed, eraldatud, piiratud toodanguga ja kannatavad raskete ilmastikuolude all**. Võimaluste, kontaktide ja koolituse infrastruktuuri puudumine on eelkõige kaugete maapiirkondade naiste ja noorte probleem.

---

⁶OECD määratlus põhineb elanikkonna osal, kes elab maapiirkondades asuvates valdades (st vähem kui 150 elanikku km² kohta) mis tahes NUTS III piirkonnas. Vt laiendatud mõju hindamine SEK(2004) 931. See on maapiirkondade ainus rahvusvaheliselt tunnustatud määratlus. Siiski ei võta see teatavatel juhtudel arvesse tihedamalt asustatud maapiirkondade elanikkonda, eelkõige linnalähedastes piirkondades. **Käesolevates suunistes kasutatakse OECD määratlust ainult statistilisel ja kirjeldaval eesmärgil.**

Muudatusettepanek 14 Lisa punkti 2.4 kolmas lõik

EL-15s moodustab põllumajandus 2% sisemajanduse kogutoodangust, uutes liikmesriikides 3% ning Rumeenias ja Bulgaarias üle 10%. Uutes liikmesriikides töötab põllumajanduses kolm korda rohkem inimesi (12%) kui vanades liikmesriikides (4%). Bulgaarias ja Rumeenias töötab põllumajanduses märkimisväärselt rohkem inimesi.

EL-15s moodustab põllumajandus 2% sisemajanduse kogutoodangust, uutes liikmesriikides 3% ning Rumeenias ja Bulgaarias üle 10%. Uutes liikmesriikides töötab põllumajanduses kolm korda rohkem inimesi (12%) kui vanades liikmesriikides (4%). Bulgaarias ja Rumeenias töötab põllumajanduses märkimisväärselt rohkem inimesi. **Uusi liikmesriike iseloomustab põllumajandussektori märkimisväärne alarahastamine ning ülisuur sissetuleku erinevus võrreldes teiste liikmesriikidega.**

Seetõttu tuleks ühtekuuluvuse põhimõtet rakendada ka maapiirkondades.

Muudatusettepanek 15
Lisa punkti 2.4 seitsmes lõik a (uus)

Samuti tuleb rõhutada käsitöö tähtsust maapiirkondades. Käsitöö on seotud kõigi tegevusaladega: ehitus, toit, transport, tekstiil jne. See annab võimaluse töökohtade loomiseks, noorte väljaõpetamiseks töö käigus, traditsiooniliste oskuste edasiandmiseks ning ühiskondlike sidemete loomiseks kõige kõrvalisemates piirkondades.

Muudatusettepanek 16
Lisa punkti 2.4 kaheksas lõik

Lissaboni strateegia taasalgatamisel kinnitas Euroopa Ülemkogu, et Lissaboni strateegiat tuleb vaadelda säästva arengu laiemas kontekstis ning et tänapäeva vajadusi tuleb rahuldada ilma, et ohustataks tulevaste põlvkondade võimalusi rahuldada nende endi vajadusi. Uus programmi tööperiood annab ainulaadse võimaluse suunata toetus uuest maaelu arengu fondist kasvule, tööhõivele ja säästvusele. Selles osas on ta täielikult kooskõlas deklaratsiooniga säästva arengu juhtpõhimõtete kohta ja uuendatud Lissaboni tegevuskavaga, mille eesmärgiks on suunata ressursid sellele, et muuta Euroopa atraktiivsemaks kohana, kuhu investeerida ja kus elada, stimuleerides teadmisi ja uuendusi kasvuks ning luues rohkem ja paremaid töökohti.

Lissaboni strateegia taasalgatamisel kinnitas Euroopa Ülemkogu, et Lissaboni strateegiat tuleb vaadelda säästva arengu laiemas kontekstis ning et tänapäeva vajadusi tuleb rahuldada ilma, et ohustataks tulevaste põlvkondade võimalusi rahuldada nende endi vajadusi. Selles osas on ta täielikult kooskõlas deklaratsiooniga säästva arengu juhtpõhimõtete kohta ja uuendatud Lissaboni tegevuskavaga, mille eesmärgiks on suunata ressursid sellele, et muuta Euroopa atraktiivsemaks kohana, kuhu investeerida ja kus elada, stimuleerides teadmisi ja uuendusi kasvuks ning luues rohkem ja paremaid töökohti. *Maapiirkonnad on ebasoodsas olukorras, kuna seal puudub juurdepääs sellise taseme ja kvaliteediga teenustele nagu linnapiirkondades. Puudujääk selliste teenuste pakkumises nagu maanteed, ühistransport, infotehnoloogia jne muudab inimestel, kes soovivad maapiirkondades elada ja töötada, vastava otsuse tegemise raskemaks.*

Muudatusettepanek 17
Lisa punkti 2.4 üheksas lõik

Maaelu arendamise poliitika peab aitama *maapiirkondi* kõnealuste eesmärkide täitmisel ajavahemikul 2007–2013. See nõuab strateegilisemat lähenemist

Maaelu arendamise poliitika peab aitama *maapiirkondade elanikel rakendada oma võimeid valitsusasutuste ja kodanikuühiskonna vahelises partnerluses*

konkurentsivõimele, töökohtade loomisele ja innovatsioonile maapiirkondades ning tõhusamat juhtimist programmide rakendamisel. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata tulevikku suunatud investeeringutele inimestesse, teadmistesse ja kapitali põllumajandus- ja metsandussektoris, uutele võimalustele kõikidele kasu toovate keskkonnateenuste pakkumisel ning rohkemate ja paremate töökohtade loomisele mitmekesistamise kaudu, eriti naiste ja noorte jaoks. Aidates ELi maapiirkondadel täita nende potentsiaali atraktiivsete investeerimis-, töö- ja elukohtadena, saab maaelu arendamise poliitika täita oma osa Euroopa territooriumi säästvas arengus.

kõnealuste eesmärkide täitmisel ajavahemikul 2007–2013. See nõuab **ELilt ja liikmesriikidelt** strateegilisemat lähenemist, **et saavutada kolm eesmärki: ühtekuuluvus, konkurentsivõime ja säästvus. Nii saab edendada töökohtade loomist, innovatsiooni** ning tõhusamat juhtimist programmide rakendamisel **maapiirkondades**. Suuremat tähelepanu tuleb pöörata tulevikku suunatud investeeringutele inimestesse, teadmistesse ja kapitali põllumajandus- ja metsandussektoris, uutele võimalustele kõikidele kasu toovate keskkonnateenuste pakkumisel ning rohkemate ja paremate töökohtade loomisele mitmekesistamise kaudu, eriti naiste ja noorte jaoks. Aidates ELi maapiirkondadel täita nende potentsiaali atraktiivsete investeerimis-, töö- ja elukohtadena, saab maaelu arendamise poliitika täita oma osa Euroopa territooriumi säästvas arengus. **Toetus maapiirkondadele peaks elkõige hõlmama uutele liikmesriikidele olulise rahalise toetuse pakkumist, et vähendada lõhet nende riikide ja EL-15 vahel.**

Muudatusettepanek 18
Lisa punkt 3

Maaelu arendamist käsitleva määrusega kehtestatud eesmärkide piires määravad **käesolevad** suunised kindlaks ühenduse prioriteetid, **mille** eesmärgiks on Euroopa Ülemkogu Lissaboni ja Göteborgi järeldustes sõnastatud peamiste poliitiliste prioriteetide lõimimine. Iga prioriteetide kogumi kohta on esitatud põhimeetmed. Nende strateegiliste suuniste põhjal valmistavad liikmesriigid ette oma siseriiklikud maaelu arendamise strateegiad, millest saab viiteraamistik maaelu arendamise programmide ettevalmistamiseks.

Maaelu arendamist käsitleva määrusega kehtestatud eesmärkide piires määravad **allpool sätestatud strateegilised** suunised kindlaks ühenduse prioriteetid **vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 9. Nimetatud suuniste** eesmärgiks on Euroopa Ülemkogu Lissaboni, Göteborgi ja **Luxembourg**i järeldustes sõnastatud peamiste poliitiliste prioriteetide lõimimine. Iga prioriteetide kogumi kohta on esitatud **näitlikud** põhimeetmed. Nende strateegiliste suuniste põhjal valmistavad liikmesriigid ette oma siseriiklikud maaelu arendamise strateegiad, millest saab viiteraamistik maaelu arendamise programmide ettevalmistamiseks. **Maaelu arendamise programme koostades võivad liikmesriigid paindlikult kohandada ühenduse prioriteete vastavalt oma territooriumi**

konkreetsetele tingimustele. Piisava põhjendatuse korral võivad liikmesriigid prioriteete ümber kohandada.

Muudatusettepanek 19
Lisa punkti 3.1 suunise teine lõik

Esimesele prioriteediteljele pühendatud ressursid peaksid panustama tugevale ja dünaamilisele Euroopa põllumajandus- ja toiduainesektorile, keskendudes teadmiste edasiandmise ja innovatsiooni prioriteetidele toiduahelas ning prioriteetsetele sektoritele investeringuteks füüsilisse ja inimkapitali.

Esimesele prioriteediteljele pühendatud ressursid peaksid panustama tugevale ja dünaamilisele Euroopa põllumajandus-, **metsandus-** ja toiduainesektorile, keskendudes teadmiste edasiandmise, **ajakohastamise** ja innovatsiooni prioriteetidele **talupidamises ja** toiduahelas ning prioriteetsetele sektoritele investeringuteks füüsilisse ja inimkapitali, **sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate kasutamise edendamisele ning noorte talupidajate erivajaduste rahuldamisele.**

Muudatusettepanek 21
Lisa punkti 3.1 esimese lõigu sissejuhatav osa

Nende prioriteetide saavutamiseks **peaksid liikmesriigid** keskendama toetuse **sellistele** põhimeetmetele **nagu:**

Nende prioriteetide saavutamiseks **julgustatakse liikmesriike** keskendama toetuse põhimeetmetele. **Sellised põhimeetmed võivad hõlmata järgmist:**

Muudatusettepanek 22
Lisa punkti 3.1 esimese lõigu esimene taane

– innovatsiooni ning uurimis- ja arendustegevusele ligipääsu hõlbustamine. Innovatsioon on Euroopa põllumajanduse, põllumajandus- ja toiduainesektori ning metsandussektori jaoks üha olulisem. Kuigi Euroopa suured põllumajandus- ja toiduainetööstusettevõtted on tihti uute suundumuste esirinnas, võiks uute toodete ja protsesside juurutamine anda märkimisväärse panuse väiksemate töötajate ja põllumajandusettevõtete tulemuslikkusse. Eriti hõlbustaksid uued koostöövormid ligipääsu uurimis- ja arendustegevusele, innovatsioonile **ja** 7. raamprogrammi alusel võetud meetmetele;

– innovatsiooni ning uurimis- ja arendustegevusele ligipääsu hõlbustamine. Innovatsioon on Euroopa põllumajanduse, põllumajandus- ja toiduainesektori ning metsandussektori jaoks üha olulisem. Kuigi Euroopa suured põllumajandus- ja toiduainetööstusettevõtted on tihti uute suundumuste esirinnas, võiks uute toodete ja protsesside juurutamine anda märkimisväärse panuse väiksemate töötajate ja põllumajandusettevõtete tulemuslikkusse. Eriti hõlbustaksid uued koostöövormid ligipääsu uurimis- ja arendustegevusele **ning** innovatsioonile, **võimaldades neile muu hulgas ligipääsu**

kvaliteedi hindamise ja parandamise välislaboritele, aga ka teistele 7. raamprogrammi ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi (2007–2013) alusel võetud meetmetele;

Muudatusettepanek 23

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu teine taane

– lõimumise parandamine põllumajandus- ja toiduaineahelas. Euroopa toiduainetööstus on üks maailma konkurentsivõimelisemaid ja innovatiivsemaid, kuid see seisab silmitsi kasvava ülemaailmse konkurentsiga. Maapiirkondade majanduses on suured võimalused uute toodete loomiseks ja turustamiseks, *lisaväärtuse säilitamiseks* maapiirkondades *kvaliteedisüsteemide* kaudu *ning* Euroopa toodete profiili *tõstmiseks* välismaal. Nõuandeteenuste ja toetuse kasutamine ühenduse standarditele vastamiseks annab sellesse lõimumisprotsessi oma panuse. Turule orienteeritud põllumajandussektor aitab veelgi enam tugevdada Euroopa põllumajandus- ja toiduainesektori positsiooni suurtöandjana ning majandusliku kasvu allikana;

– *pakkumise vastavusseviimine nõudmisega ning* lõimumise parandamine põllumajandus- ja toiduaineahelas. Euroopa toiduainetööstus on üks maailma konkurentsivõimelisemaid ja innovatiivsemaid, kuid see seisab silmitsi kasvava ülemaailmse konkurentsiga. Maapiirkondade majanduses on suured võimalused uute toodete loomiseks ja turustamiseks, *et säilitada lisandväärtust* maapiirkondades. *Seda on võimalik saavutada eelkõige kvaliteedikontrollisüsteemide, ühiste standardite väljatöötamise ja rakendamise, tarbijate teavitamise ning põllumajandustoodete äratuntavuse parandamise* kaudu. *Sellised meetmed tõstavad ka* Euroopa toodete profiili välismaal. *Eriti tuleks edendada kohalikke ja piirkondlikke tooteid.* Nõuandeteenuste ja toetuse kasutamine ühenduse standarditele vastamiseks annab sellesse lõimumisprotsessi oma panuse. Turule orienteeritud põllumajandussektor aitab veelgi enam tugevdada Euroopa põllumajandus- ja toiduainesektori positsiooni suurtöandjana ning majandusliku kasvu allikana;

Muudatusettepanek 24

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu neljas taane

– dünaamilise ettevõtluse soodustamine. Hiljutised reformid on loonud Euroopa põllumajanduse jaoks turule suunatud keskkonna. See loob põllumajandusettevõtetele uusi võimalusi. *Kuid* selle majandusliku potentsiaali realiseerimine sõltub strateegiliste ja

– dünaamilise ettevõtluse soodustamine. Hiljutised reformid *ja tugevnev rahvusvaheline konkurents* on loonud Euroopa põllumajanduse jaoks turule suunatud keskkonna. See loob põllumajandusettevõtetele *niü uusi väljakutseid kui ka* uusi võimalusi. Selle majandusliku potentsiaali realiseerimine

organisatsiooniliste oskuste arendamisest;

sõltub **põllumajandustootjate ja nende perede** strateegiliste, **äri-** ja organisatsiooniliste oskuste arendamisest ning **eelkõige noorte talupidajate lisandumisest antud kutsealale;**

Muudatusettepanek 25

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu viies taane

– uute turustusvõimaluste väljaarendamine **põllumajandus- ja metsamajandussaaduste** jaoks. Uued turustusvõimalused võivad pakkuda suuremat lisandväärtust. Esimese samba alusel rakendatud meetmeid võib täiendada toetusega investeeringuteks ja koolituseks toiduks mittekasutatavate toodete tootmise valdkonnas maaelu arendamise raames, luues uusi innovatiivseid turustusvõimalusi toodangule või aidates kaasa taastuenergia materjalide, biokütuste ning töötlemisvõimsuse arendamisele;

– uute turustusvõimaluste väljaarendamine **põllumajandustoodete ja metsandussektori** jaoks. Uued turustusvõimalused võivad pakkuda suuremat lisandväärtust. **Teavitamist, teadlikkust ja võrgustike loomist edendavad meetmed loovad uusi võimalusi iga riigi siseturul ja ka ekspordi valdkonnas.** Esimese samba alusel rakendatud meetmeid võib täiendada toetusega investeeringuteks ja koolituseks toiduks mittekasutatavate toodete tootmise valdkonnas maaelu arendamise raames, luues uusi innovatiivseid turustusvõimalusi toodangule, **kasutades ära jäätmed,** või aidates kaasa taastuenergia materjalide, **orgaaniliste materjalide,** biokütuste ning töötlemisvõimsuse arendamisele **või edendades eriomadustega tooteid, sealhulgas kvaliteettooteid ja päritolunimetusega tooteid;**

Muudatusettepanek 26

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu kuues taane

– põllumajandusettevõtete ja metsanduse keskkonnalase tegevuse tõhususe parandamine. Pikaajaline säästvus sõltub võimest toota tooteid, mida tarbijad soovivad osta, saavutades samal ajal kõrged keskkonnavalased standardid. Tõhusamasse keskkonnavalasessse tegevusse investeerimine võib viia ka efektiivsuse kasvuni tootmises, luues kõikidele kasuliku olukorra;

– põllumajandusettevõtete ja metsanduse keskkonnalase tegevuse tõhususe parandamine. Pikaajaline säästvus sõltub võimest toota tooteid, mida tarbijad soovivad osta, saavutades samal ajal kõrged keskkonnavalased standardid. Tõhusamasse keskkonnavalasessse tegevusse investeerimine võib viia ka efektiivsuse kasvuni tootmises, luues kõikidele kasuliku olukorra. **Julgustada tuleks ka mahepõllundust ja traditsioonilistel meetoditel põhinevat piirkondlike eritoodete tootmist;**

Muudatusettepanek 27

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu seitsmes taane

– põllumajandussektori
ümbekorraldamine. Maaelu arendamine
on ümbekorraldamise peamiseks
vahendiks, *eriti* uutes liikmesriikides.
Laienemine on põllumajanduslikku kaarti
muutnud. Põllumajanduse edukas
kohandamine võib olla võti
põllumajandussektori konkurentsivõime ja
keskkonnaalase säästvuse parandamiseks
ning töökohtade ja kasvu stimuleerimiseks
sellega seotud majandusvaldkondades.
Kõik liikmesriigid peaksid edendama
muutuste prognoosimist
põllumajandussektoris ümbekorraldamise
kontekstis ning arendama välja ennetava
lähenemisviisi põllumajandusettevõtjate
koolitusele ja ümbekoolitusele, eriti mis
puudutab edasiantavaid oskusi.

– põllumajandussektori
ümbekorraldamine *ja ajakohastamine*.
Maaelu arendamine on *põllumajandus- ja
metsandussektori* ümbekorraldamise *ja
ajakohastamise* peamiseks vahendiks.
*Põllumajandusettevõtetesse investeerimist
tuleb jätkata nii vanades kui* uutes
liikmesriikides. Laienemine *ning arengud
rahvusvahelistel ja siseturgudel koos
tarbija eelistuste ja nõudmistega*
muutumisega on põllumajanduslikku
kaarti muutnud *ning uued liikmesriigid
peaksid saama abi osaelatustaludele ja
tootjarühmadele suunatud
üleminekumeetmetest*. Põllumajanduse
edukas kohandamine võib olla võti
põllumajandussektori konkurentsivõime ja
keskkonnaalase säästvuse parandamiseks
ning töökohtade ja kasvu stimuleerimiseks
sellega seotud majandusvaldkondades.
Kõik liikmesriigid peaksid edendama
muutuste prognoosimist
põllumajandussektoris *ja toetama
investeeringuid* ümbekorraldamise *ja
ajakohastamise* kontekstis ning arendama
välja ennetava lähenemisviisi
põllumajandusettevõtjate koolitusele ja
ümbekoolitusele, eriti mis puudutab
edasiantavaid oskusi *ning alternatiivsete
sissetulekuallikate loomist;*

Muudatusettepanek 28

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu seitsmes taane a (uus)

– *kohalike algatuste toetamine, nagu
kohalike põllumajandustootjate turud ja
kohalikud kvaliteetsete toiduainete
hankekavad;*

Muudatusettepanek 29

Lisa punkti 3.1 esimese lõigu seitsmes taane b (uus)

– *põlvkondade vahetuse kergendamine.*
*Põllumajandustegevuse püsijäämiseks
liikmesriikides tuleb tagada põlvkondade
vahetus. Euroopa Liit peab vähendama
bürokratiat, millega noored on maaelu
arendamiseks antava abi taotlemisel varem
kokku puutunud.*

Põlvkondade vahetus peaks kuuluma kõige olulisemate eesmärkide hulka kõigis maaelu arengu valdkondades.

Muudatusettepanek 30
Lisa punkti 3.1 teine lõik

Põlvkondade vahetuse soodustamiseks põllumajanduses tuleks arvesse võtta 1. prioriteeditelje alusel kättesaadavate meetmete kombinatsioone, mis on sobitatud noorte talupidajate vajadustega.

Põlvkondade vahetuse soodustamiseks põllumajanduses tuleks arvesse võtta 1. prioriteeditelje alusel kättesaadavate meetmete kombinatsioone, mis on sobitatud noorte talupidajate vajadustega. ***Need võivad eelkõige hõlmata abi talumajapidamiste asutamiseks ja üleandmiseks.***

Muudatusettepanek 31
Lisa punkti 3.2 suunis

ELi loodusvarade ja maastike kaitsmiseks ja suurendamiseks maapiirkondades peaksid 2. prioriteediteljele pühendatud ressursid aitama kaasa ***kolmele*** ELi prioriteetsel valdkonnale: bioloogiline mitmekesisus ja keskkonnasõbralike põllumajandus- ja metsandussüsteemide säilitamine, ***vesi*** ja kliimamuutus. 2. prioriteeditelje alusel kättesaadavaid meetmeid tuleks kasutada nende eesmärkide lõimimiseks ning meetmed peaksid aitama kaasa põllumajanduse ja metsanduse Natura 2000 võrgustiku rakendamisele, Göteborgi lubadusele 2010. aastaks bioloogilise mitmekesisuse langus ümber pöörata, veepoliitika direktiivi eesmärkide saavutamisele ja Kyoto protokollsihtide saavutamisele kliimamuutuste leevendamisel.

Selleks, et võimalikult ulatuslikus koostöös põllumajandustootjate ja teiste maa kasutajatega kaitsta ja suurendada ELi loodusvarasid ja maastikke maapiirkondades, peaksid 2. prioriteediteljele pühendatud ressursid aitama kaasa ***neljale*** ELi prioriteetsel valdkonnale: bioloogiline mitmekesisus ja keskkonnasõbralike põllumajandus- ja metsandussüsteemide ***ning traditsiooniliste põllumajandusmaastike*** säilitamine, ***veeressursside säästlik kasutamine, mullakaitse*** ja kliimamuutus. 2. prioriteeditelje alusel kättesaadavaid meetmeid tuleks kasutada nende eesmärkide lõimimiseks, ***pöörates erilist tähelepanu ebasoodsamatele maapiirkondadele***, ning meetmed peaksid aitama kaasa põllumajanduse ja metsanduse Natura 2000 võrgustiku rakendamisele, Göteborgi lubadusele 2010. aastaks bioloogilise mitmekesisuse langus ümber pöörata, veepoliitika direktiivi eesmärkide saavutamisele ja Kyoto protokollsihtide saavutamisele kliimamuutuste leevendamisel.

Muudatusettepanek 32
Lisa punkti 3.2 sissejuhatav osa

Nende prioriteetide saavutamiseks **peaksid** liikmesriigid keskendama toetuse **sellistele** põhimeetmetele **nagu**:

Nende prioriteetide saavutamiseks **julgustatakse liikmesriike** keskendama toetuse põhimeetmetele. **Sellised põhimeetmed võivad hõlmata järgmist**:

Muudatusettepanek 33
Lisa punkti 3.2 esimene taane

– **keskkonnaalaste teenuste ja loomasõbralike** põllumajandustavade edendamine. Euroopa kodanikud eeldavad põllumajandustootjatelt **kohustulikest** standarditest kinnipidamist. Kuid paljud nõustuvad ka, et põllumajandustootjatele tuleks hüvitada see, kui nad seovad end täiendavate kohustustega, osutades teenuseid, mida turg üksi ei paku, eriti kui need on keskendunud kindlatele ressurssidele, nagu vesi ja pinnas;

– **bioloogilist mitmekesisust ja keskkonda kaitsvate keskkonnateenuste ning** põllumajandustavade edendamine. Euroopa kodanikud eeldavad põllumajandustootjatelt **kohustuslikest** standarditest kinnipidamist. Kuid paljud nõustuvad ka, et põllumajandustootjatele tuleks hüvitada see, kui nad seovad end täiendavate kohustustega, osutades teenuseid, mida turg üksi ei paku, eriti kui need on keskendunud kindlatele ressurssidele, nagu vesi ja pinnas;

Muudatusettepanek 34
Lisa punkti 3.2 teine taane

– põllumajandusmaastiku säilitamine. Euroopas on suur osa hinnatud maakeskkonnast põllumajanduse tulemus. Asjakohased põllumajandussüsteemid aitavad säilitada maastikke ja elupaiku, alates märgaladest kuni kuivade heinamaade ja mägikarjamaadeni. Mitmetes piirkondades on see kultuurilise ja looduspärandi ning maapiirkondade kui elu- ja töökoha üldise atraktiivsuse oluline osa;

– **loodus- ja** põllumajandusmaastiku säilitamine. Euroopas on suur osa hinnatud maakeskkonnast põllumajanduse **ja metsanduse** tulemus. Asjakohased põllumajandussüsteemid aitavad säilitada maastikke ja elupaiku, alates märgaladest kuni kuivade heinamaade ja mägikarjamaadeni. Kui teatavad põllumajandustavad maastike ja elupaikade säilitamise või väärtustamise eesmärgil kohustuslikuks muudetakse või neid piiratakse, tuleks seda teha põllumajandustootjate, maaomanike ja riigiasutuste vahelises partnerluses, et tagada nõustamine, koostöö ja vajadusel kahjude hüvitamine. Mitmetes piirkondades on see kultuurilise ja looduspärandi ning maapiirkondade kui elu- ja töökoha **ning turismisih**i üldise atraktiivsuse oluline osa; **Kultuurmaastiku säilitamiseks on vaja**

edendada põllumajandustootmise traditsioonilisi meetodeid ning kogu sellega seotud põllumajanduskultuuri. Eriabi tuleks anda sageli mahajäetud piirkondades toimuvate katastroofide nagu üleujutused, põuad, puudust tekitavad olukorrad ja metsatulekahjud ennetamiseks ning kõrbestumise ennetamiseks;

Muudatusettepanek 35

Lisa punkti 3.2 teine taane a (uus)

– metsandussektori edendamine. Metsadel on eriline tähtsus keskkonnakaitses, kuna nad reguleerivad veeringlust, talletavad peamisi kasvuhoonegaase ja teatud pinnase saasteaineid, säilitavad biomassi ning hoiavad ära looduskatastroofe nagu tulekahjud ja maalihked;

Muudatusettepanek 36

Lisa punkti 3.2 kolmas taane

– kliimamuutuste vastu *võitlemine*. Põllumajandus ja metsandus on taastuva energia ning bioenergiarajatiste toorainete arendamisel esirinnas. Nende energiaallikate arendamisel tuleb arvesse võtta kasvuhoonegaaside heite vähendamist ning metsade ja pinnase koostises oleva orgaanilise aine süsiniku talletamise võime säilitamist;

– taastuvate energiaallikate kasutamise toetamine, et võidelda kliimamuutuste vastu. Põllumajandus ja metsandus on taastuva energia ning bioenergiarajatiste toorainete arendamisel esirinnas. Nende energiaallikate arendamisel tuleb arvesse võtta kasvuhoonegaaside heite vähendamist ning metsade ja pinnase koostises oleva orgaanilise aine süsiniku talletamise võime säilitamise *suurendamise vajadust; Kõikide toetusmeetmete puhul tuleks arvestada üldist toiduga varustamise olukorda ning maa kasutamise jaotust taastuvate energiaallikate ja toidu vahel;*

Muudatusettepanek 37

Lisa punkti 3.2 kolmas taane a (uus)

– loodus- ja muude katastroofide ennetamine ning nende põhjustatud kahjude heastamine, kaitstes metsi, võideldes kõrbestumisega ning ennetades üleujutusi;

Muudatusettepanek 38

Lisa punkti 3.2 neljas taane a (uus)

– energeetiliste põllukultuuride ning biokütuste tootmisprotsessi uurimise toetamine, eesmärgiga vähendada tootmiskulusid ning suurendada tasuvust, et muuta biokütuse tootmine võrreldes tavakütustega konkurentsivõimelisemaks;

Muudatusettepanek 39
Lisa punkti 3.2 kuues taane

– territoriaalse tasakaalu edendamine. Maaelu arendamise programmid võivad anda hädavajaliku panuse maapiirkondade atraktiivseks muutmisesse. Need võivad samuti aidata tagada, et konkurentsivõimelises, teadmispõhises majanduses säilitatakse säästev tasakaal linna- ja maapiirkondade vahel. Kombineerituna programmi teiste prioriteeditelgedega võivad maakorraldusmeetmed anda positiivse panuse majandustegevuse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ruumilisse jagamisse.

– territoriaalse tasakaalu edendamine. Maaelu arendamise programmid võivad anda hädavajaliku panuse maapiirkondade atraktiivseks muutmisesse. Need võivad samuti aidata tagada, et konkurentsivõimelises, teadmispõhises majanduses säilitatakse säästev tasakaal linna- ja maapiirkondade vahel. Kombineerituna programmi teiste prioriteeditelgedega võivad maakorraldusmeetmed anda positiivse panuse majandustegevuse ja territoriaalse ühtekuuluvuse ruumilisse jagamisse. *Tasakaalustatud maakasutuse tagamiseks on samuti vajalik anda eritoetust tegevuste jaoks, mida teostatakse vähimsoodsates piirkondades või looduslikult või alaliselt ebasoodsamas olukorras olevates piirkondades.*

Muudatusettepanek 40
Lisa punkti 3.3 pealkiri

3.3. Elukvaliteedi parandamine maapiirkondades ning mitmekesistamise julgustamine

3.3. Elukvaliteedi parandamine maapiirkondades ning *maapiirkondade majanduse* mitmekesistamise julgustamine

Muudatusettepanek 41
Lisa punkt 3.3, suunis

Prioriteeditelje alusel maapiirkondade majanduse ja maapiirkondades elukvaliteedi mitmekesistamise valdkondadele pühendatud ressursid peaksid andma panuse tööhõive võimaluste loomise üldprioriteedile. Kolmanda prioriteeditelje alusel olemasolevate meetmete valikut tuleks kasutada eriti suutlikkuse

Prioriteeditelje alusel maapiirkondade majanduse ja maapiirkondades elukvaliteedi mitmekesistamise valdkondadele pühendatud ressursid peaksid andma panuse tööhõive *uute* võimaluste loomise üldprioriteedile, *samuti olemasolevate tööhõive tasemete kindlustamisele ning kasvuks soodsate tingimuste loomisele.*

suurendamise, oskuste omandamise ja kohaliku strateegia arendamise organiseerimise edendamiseks ning samuti selleks, et aidata tagada, et maapiirkonnad jääksid atraktiivseks ka tulevaste põlvkondade jaoks. Koolituse, teavitamise ja ettevõtluse edendamisel **tuleks arvesse võtta naiste ja noorte konkreetseid vajadusi.**

Kolmanda prioriteeditelje alusel olemasolevate meetmete valikut tuleks kasutada eriti suutlikkuse suurendamise, oskuste omandamise ja kohaliku strateegia arendamise organiseerimise edendamiseks ning samuti selleks, et aidata tagada, et maapiirkonnad jääksid atraktiivseks ka tulevaste põlvkondade jaoks **ja et maa-asulad jääksid maaelu arengu keskuseks.** Koolituse, teavitamise ja ettevõtluse edendamisel **tuleks pöörata erilist tähelepanu tökete kõrvaldamisele nende teelt, kelle juurdepääs tööturule on praegu raskendatud nende soo, vanuse või puude tõttu.**

Muudatusettepanek 42
Lisa punkti 3.3 sissejuhatav osa

Nende prioriteetide saavutamiseks **peaksid** liikmesriigid keskendama toetuse **sellistele põhimeetmetele nagu:**

Nende prioriteetide saavutamiseks **julgustatakse liikmesriike** keskenduma toetuse **põhimeetmetele. Sellised põhimeetmed võivad hõlmata järgmist:**

Muudatusettepanek 43
Lisa punkti 3.3 esimene taane

– majandustegevuse ja tööhõive määra tõstmine laiemas maapiirkondade majanduses. Mitmekesistamine on vajalik kasvu, tööhõive ja säästva arengu jaoks maapiirkondades ning aitab seeläbi kaasa paremale territoriaalsele tasakaalule nii majanduslikus kui ka sotsiaalses mõttes. Turism, käsitööstus ja maaelu hüvede pakkumine on mitmetes piirkondades kasvavad sektorid ning pakuvad võimalusi nii põllumajandusettevõtete mitmekesistamiseks kui ka mikroettevõtete arendamiseks laiemas maamajanduses;

– majandustegevuse ja tööhõive määra tõstmine laiemas maapiirkondade majanduses. Mitmekesistamine on vajalik kasvu, tööhõive ja säästva arengu jaoks maapiirkondades ning aitab seeläbi kaasa paremale territoriaalsele tasakaalule **ning maa- ja linnapiirkondade suuremale ühtsusele** nii majanduslikus kui ka sotsiaalses mõttes. Turism, käsitööstus ja maaelu hüvede pakkumine on mitmetes piirkondades kasvavad sektorid ning pakuvad võimalusi nii põllumajandusettevõtete mitmekesistamiseks kui ka mikroettevõtete arendamiseks laiemas maamajanduses;

Muudatusettepanek 44
Lisa punkti 3.3 esimene taane a (uus)

– **elanike maal hoidmiseks ja uute elanike vastuvõtmiseks ettenähtud teenuste**

alalhoidmine ja arendamine. Sõltuvalt kohalike omavalitsuste, maakondade ja sotsiaalmajanduslike majandusüksuste vajadustest võib see hõlmata piirkonna ettevõtlust, lasteasutusi ning vanadekodusid, majutustoetust ja elamispinna üüritoetust, kultuurikeskusi, transporti, üldhuviteenuseid (nt tervishoid) jmt.

Muudatusettepanek 45
Lisa punkti 3.3 teine taane

– naiste tööturule sisenemise julgustamine. Kohalikud algatused maapiirkondades *lasteasutuste* arendamiseks võivad parandada tööhõive võimalusi ning hõlbustada naiste pääsemist tööturule. See võib hõlmata lastehoiu infrastruktuuri arendamist, *potentsiaalselt koos algatustega julgustada maapiirkondades toimuva tegevusega seotud väikeettevõtete loomist;*

– naiste tööturule sisenemise julgustamine. Kohalikud algatused maapiirkondades *kvaliteetse, sobiliku ja taskukohase lastehoiu* arendamiseks võivad parandada tööhõive võimalusi ning hõlbustada naiste pääsemist tööturule. See võib hõlmata lastehoiu infrastruktuuri arendamist, *lastehoiuga seotud töötajate koolitamist, ettevõtete loomiseks koolitusi ja juurdepääsu väikelaenule ning naiste võrgustiku arendamist ja loomist;*

Muudatusettepanek 46
Lisa punkti 3.3 teine taane a (uus)

– *maa-asulate taastamise ja arendamise julgustamine. Majandustegevuse mitmekesistamise kõikehaarav lähenemine, maapiirkonna kultuuripärandi kaitse ning kohalike teenuste infrastruktuuri investeerimine aitab kaasa maapiirkondades elukvaliteedi paranemisele ning takistab sellega maapiirkondade rahvastiku vähenemist;*

Muudatusettepanek 47
Lisa punkti 3.3 kolmas taane

– mikroettevõtete ja käsitööstuse arendamine võib põhineda traditsioonilistel oskustel või tuua uusi pädevusi, eriti kombineerituna seadmete ostmisega, koolituse ja juhendamise, ettevõtluse edendamise aitamisega ning

– mikroettevõtete ja käsitööstuse *ning väikeste pereettevõtete* arendamine võib põhineda traditsioonilistel oskustel või tuua uusi pädevusi, eriti kombineerituna seadmete ostmisega, koolituse ja juhendamise, ettevõtluse edendamise

majandusstruktuuri arendamisega;

aitamisega ning majandusstruktuuri arendamisega;

Muudatusettepanek 48
Lisa punkti 3.3 neljas taane

– *noorte koolitamine traditsiooniliste maaelu oskuste alal* võib vastata turismi, rekreatsiooni, keskkonnaalaste teenuste ja kõrgekvaliteediliste toodete nõudlusele;

– *traditsiooniliste maaelu oskuste ja kvaliteedile suunatud meetmete, nagu hartad või märgised, prioriteediks seadmine ning selles osas noorte koolitamine. See võimaldab* vastata turismi, rekreatsiooni, keskkonnaalaste teenuste ja kõrgekvaliteediliste *ning eriti traditsiooniliste* toodete nõudlusele; *See võimaldab samuti vanemal põlvkonnal anda oma oskused edasi nooremale põlvkonnale;*

Muudatusettepanek 49
Lisa punkti 3.3 viies taane

– info- ja arvutitehnoloogia omandamise ja levitamise julgustamine. Info- ja arvutitehnoloogia omandamine ja levitamine on maapiirkondades hädavajalik mitmekesistamise eesmärgil, samuti kohalikuks arenguks, kohalike teenuste pakkumiseks ja e-osaluse edendamiseks. Mastaabisäästu saab saavutada külade info- ja arvutitehnoloogia algatuste kaudu, milles kombineeritakse infotehnoloogia seadmed, võrkude loomine ja e-oskuste koolitus läbi ühenduse struktuuride. Sellised algatused võivad kohalike põllumajandusettevõtete ja maapiirkondade ettevõtete jaoks suuresti hõlbustada info- ja arvutitehnoloogia omandamist ning e-äri ja e-kaubanduse vastuvõtmist. Interneti ja lairiba-kommunikatsioonide pakutavaid võimalusi tuleb maksimaalselt ära kasutada, näiteks piirkondlike programmide poolt struktuurifondide raames, et ületada asukohast tulenevad halvemused.

– info- ja arvutitehnoloogia omandamise ja levitamise julgustamine. *Info- ja arvutitehnoloogia loob uued võimalused maapiirkondades elamiseks ja töötamiseks. Kaugtöö ning globaalsete infovõrkudega ühendumise võimalus muudab maapiirkonna atraktiivseks uuendusmeelsetele ettevõtjatele.* Info- ja arvutitehnoloogia omandamine ja levitamine on maapiirkondades hädavajalik mitmekesistamise eesmärgil, samuti kohalikuks arenguks, kohalike teenuste pakkumiseks ja e-osaluse edendamiseks. Mastaabisäästu saab saavutada külade info- ja arvutitehnoloogia algatuste kaudu, milles kombineeritakse infotehnoloogia seadmed, võrkude loomine ja e-oskuste koolitus läbi ühenduse struktuuride. Sellised algatused võivad kohalike põllumajandusettevõtete ja maapiirkondade ettevõtete jaoks suuresti hõlbustada info- ja arvutitehnoloogia omandamist ning e-äri ja e-kaubanduse vastuvõtmist. Interneti ja lairiba-kommunikatsioonide pakutavaid võimalusi tuleb maksimaalselt ära kasutada, näiteks piirkondlike programmide poolt struktuurifondide raames, et ületada

asukohast tulenevad halvemused;

Muudatusettepanek 50
Lisa punkti 3.3 kuues taane

– taastuvate energiaallikate tootmise ja innovatiivse kasutamise arendamine võib aidata kaasa uute turustusvõimaluste loomisele põllumajandus- ja metsandustoodete jaoks, kohalike teenuste pakkumisele ja maapiirkondade majanduse mitmekesistamisele;

– taastuvate energiaallikate **ning orgaaniliste materjalide** tootmise ja innovatiivse kasutamise arendamine **ning energiatõhususe süsteemide ja energeetikateenuste reklaamimine tootjatele** võib aidata kaasa uute turustusvõimaluste loomisele põllumajandus- ja metsandustoodete jaoks, kohalike teenuste pakkumisele ja maapiirkondade majanduse mitmekesistamisele;

Muudatusettepanek 51
Lisa punkti 3.3 seitsmes taane

– turismi arendamise julgustamine. Turism on mitmetes maapiirkondades üheks suuremaks kasvavaks sektoriks. Info- ja arvutitehnoloogia suurenenud kasutamine *turismis* broneerimiseks, müügi edendamiseks, turustamiseks, teenuste kujundamiseks ning rekreatsioonitegevuseks võib tõsta külastajate arvu ning viibimise pikkust, eriti kui sellega luuakse sidemeid väiksemate kohtadega ja julgustatakse põllumajandusturismi;

– turismi arendamise julgustamine. Turism on mitmetes maapiirkondades üheks suuremaks kasvavaks sektoriks **ja see peaks tuginema olemasolevale loodus- ja kultuuripärandile**. Info- ja arvutitehnoloogia suurenenud kasutamine *turismis* broneerimiseks, müügi edendamiseks, turustamiseks, teenuste kujundamiseks ning rekreatsioonitegevuseks võib tõsta külastajate arvu ning viibimise pikkust, eriti kui sellega luuakse sidemeid väiksemate kohtadega ja julgustatakse põllumajandusturismi **ning muid keskkonda säästva turismi ja sporditurismi liike**;

Muudatusettepanek 52
Lisa punkti 3.3 seitsmes taane a (uus)

– **maapiirkondade kultuuri säilitamine. Maapiirkondade kogukondade kultuur saab anda majanduslikku lisandväärtust, eriti turismile. Käsitöö, söögid ja joogid, põllumajanduslikud eritooted ja nendega seotud traditsioonilised tootmismeetodid, folkloor ning maapiirkondade arhitektuur vajavad kaitset ja mõnel juhul ka taaselustamist. Need traditsioonid,**

hoolimata nende antavast lisandväärtusest, on väljasuremisohus maapiirkondade elanike vähenemise ja vananemise ning noorte huvi puuduse tõttu, eeskätt halvas olukorras olevates piirkondades.

Muudatusettepanek 53
Lisa punkti 3.3 kaheksas taane

– kohaliku infrastruktuuri ajakohastamine, eriti uutes liikmesriikides. Lähiaastatel tehakse peamiste sidevahendite, transpordi, energia ja vee infrastruktuuris märkimisväärsed investeeringuid. Struktuurifondidest on võimalik saada märgatavat toetust, mis ulatub üle-euroopalistest võrgustikest sidemete arendamiseni äri- või teadusparkidega. Et töökohtade ja kasvu osas mitmekordset mõju täielikult realiseerida, võib maaelu arendamise programmide raames toetust saanud väikesemahuline kohalik infrastruktuur mängida elutähtsat rolli, sidudes need suured investeeringud kohalike mitmekesistamise strateegiatega ning põllumajandus- ja toiduainesektori potentsiaali arendamisega.

– kohaliku infrastruktuuri ajakohastamine, eriti uutes liikmesriikides. Lähiaastatel tehakse peamiste sidevahendite, transpordi, energia ja vee infrastruktuuris märkimisväärsed investeeringuid. Struktuurifondidest on võimalik saada märgatavat toetust, mis ulatub üle-euroopalistest võrgustikest sidemete arendamiseni äri- või teadusparkidega. ***Õiglane osa nendest vahenditest tuleks suunata maapiirkondadesse, et tagada oluline tasakaal maa- ja linnapiirkondade arengus.*** Et töökohtade ja kasvu osas mitmekordset mõju täielikult realiseerida, võib maaelu arendamise programmide raames toetust saanud väikesemahuline kohalik infrastruktuur mängida elutähtsat rolli, sidudes need suured investeeringud kohalike mitmekesistamise strateegiatega ning põllumajandus- ja toiduainesektori potentsiaali arendamisega.

Muudatusettepanek 54
Lisa punkt 3.4, suunis

4. prioriteediteljele (Leader) pühendatud ressursid peaksid aitama kaasa 1. ja 2. ning eriti 3. telje prioriteetide saavutamisele, kuid mängima ka olulist rolli juhtimise parandamise prioriteedivaldkonnas ning ***maapiirkondade sisetekkelise arengupotentsiaali*** mobiliseerimisel.

4. prioriteediteljele (Leader) pühendatud ressursid peaksid aitama kaasa 1. ja 2. ning eriti 3. telje prioriteetide saavutamisele, kuid mängima ka olulist rolli juhtimise parandamise prioriteedivaldkonnas ning ***inimeste julgustamisel säästvat arengut toetama, samuti piirkonnas peituva potentsiaali*** mobiliseerimisel.

Muudatusettepanek 55
Lisa punkti 3.4 esimene lõik

Toetus Leaderi prioriteeditelje alusel pakub kohaliku arengustrateegia kohalikele

Toetus Leaderi prioriteeditelje alusel pakub kohaliku arengustrateegia kohalikele

vajadustele ja tugevustele ülesehitamise kontekstis võimalust kombineerida kõiki kolme eesmärki – konkurentsivõimet, keskkonda ja elukvaliteeti/mitmekesisistamist. Põllumajandustootjaid, metsandustöötajaid ja teisi maaelus tegevaid isikuid hõlmavad integreeritud lähenemisviisid võivad kaitsta ja suurendada kohalikku loodus- ja kultuuripärandit, tõsta keskkonnaalast teadlikkust ning investeerida ja reklaamida kohalikke tooteid, turismi ning taastavaid loodusvarasid.

vajadustele ja tugevustele ülesehitamise kontekstis võimalust kombineerida kõiki kolme eesmärki – konkurentsivõimet, keskkonda ja elukvaliteeti/mitmekesisistamist. Põllumajandustootjaid, metsandustöötajaid ja teisi maaelus tegevaid isikuid hõlmavad integreeritud lähenemisviisid võivad kaitsta ja suurendada kohalikku loodus- ja kultuuripärandit, tõsta keskkonnaalast teadlikkust ning investeerida ja reklaamida kohalikke tooteid, turismi ning taastavaid loodusvarasid. **Leader projektid peaksid keskenduma prioriteetsetele valdkondadele ning olema tulemusele orienteeritud.**

Muudatusettepanek 56

Lisa punkti 3.4 teise lõigu esimene taane

– kohaliku partnerluse potentsiaali suurendamine, entusiasm ja oskuste omandamise edendamine võib kaasa aidata kohaliku potentsiaali mobiliseerimisele;

– kohaliku partnerluse potentsiaali suurendamine, entusiasm ja oskuste omandamise edendamine võib kaasa aidata kohaliku potentsiaali mobiliseerimisele, **ennetada sotsiaalset tõrjutust ja võidelda rahvastikukao vastu;**

Muudatusettepanek 57

Lisa punkti 3.4 teise lõigu teine taane

– era- ja avaliku sektori partnerluse edendamine. Eriti jätkab Leader olulise rolli mängimist maaelu arengule innovatiivsete lähenemisviiside julgustamisel ning era- ja avaliku sektori kokkutoomisel;

– era- ja avaliku sektori partnerluse edendamine. Eriti jätkab Leader olulise rolli mängimist **ühenduse osaluse tagamisel ja** maaelu arengule innovatiivsete lähenemisviiside julgustamisel ning era- ja avaliku sektori kokkutoomisel;

Muudatusettepanek 58

Lisa punkti 3.4 teise lõigu kolmas taane

– koostöö ja innovatsiooni edendamine. Kohalikud algatused nagu Leader ja toetus mitmekesisistamisele võivad mängida olulist rolli inimeste sidumisel uute ideede ja lähenemisviisidega, innovatsiooni ja ettevõtluse julgustamisel ning kaasatuse ja kohalike teenuste pakkumise edendamisel. Interaktiivsed kogukonnad võivad kaasa aidata teadmiste levitamisel, heade tavade

– koostöö ja innovatsiooni edendamine. Kohalikud algatused nagu Leader ja toetus mitmekesisistamisele võivad mängida olulist rolli inimeste sidumisel uute ideede ja lähenemisviisidega, innovatsiooni ja ettevõtluse julgustamisel ning kaasatuse ja kohalike teenuste pakkumise edendamisel. **Erilist tähelepanu tuleks pöörata uute elanikkonnarühmade integreerimisele.**

vahetamisel ning innovatsiooni kasutamisel maapiirkondade toodetes ja teenustes;

Interaktiivsed kogukonnad võivad kaasa aidata teadmiste levitamisel, heade tavade vahetamisel ning innovatsiooni kasutamisel maapiirkondade toodetes ja teenustes;

Muudatusettepanek 59

Lisa punkti 3.4 teise lõigu neljas taane

– kohaliku juhtimise parandamine. Leader saab aidata innovatiivsete lähenemisviiside edendamisel põllumajanduse, metsanduse ja kohaliku majanduse sidumisel, aidates seeläbi mitmekesistada majanduslikku baasi ning tugevdada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku *kude*.

– kohaliku juhtimise parandamine. Leader saab aidata innovatiivsete lähenemisviiside edendamisel põllumajanduse, metsanduse ja kohaliku majanduse sidumisel, aidates seeläbi *eeskätt* mitmekesistada majanduslikku baasi ning tugevdada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku *struktuuri*.

Muudatusettepanek 60

Lisa punkti 3.4 teise lõigu neljas taane a (uus)

– kohaliku Agenda 21 edendamine maapiirkondades ning iga piirkonna tugevuste ja puudustega kohandamine, arvestades maapiirkonna mitmekesisust, kohalike majandusüksuste osalusel ning täielikult kohalike sisetekkeliste arenguprojektide toetamine. Kohaliku Agenda 21 peamiste strateegiliste arenguplaanide alusel tuleks edendada kohaliku osaluse tava. Need plaanid, mis on maaelu arengu plaanidest laiemapõhjalised, peaksid hõlmama arutelu ühisenägemuse üle maakogukondade tulevikust, strateegilistest tegevusvaldkondadest, keskkonnaalase süvalaiendamise meetoditest ühiskonna erinevates valdkondades ning kohaliku elukvaliteedi parandamise meetmetest.

Muudatusettepanek 61

Lisa punkti 3.5 esimene lõik

Ühenduse maaelu arendamise prioriteetidele pühendatud ressursid (minimaalse sätestatud rahastamislimiidi piires iga prioriteeditelje jaoks) sõltuvad iga programmi piirkonna konkreetsest olukorrast ning tugevatest ja nõrkadest külgedest. Iga ühenduse prioriteet ning selle panus Lissaboni ja Göteborgi

Ühenduse maaelu arendamise prioriteetidele pühendatud ressursid (minimaalse sätestatud rahastamislimiidi piires iga prioriteeditelje jaoks) sõltuvad iga programmi piirkonna konkreetsest olukorrast ning tugevatest ja nõrkadest külgedest *ja piirkondade iseärasustest, vastavalt asutamislepingule*.

eesmärkidesse tuleb üle kanda siseriiklikku konteksti siseriiklikus strateegilises kavas ning maaelu arendamise programmides. Mitmetel juhtudel on olemas siseriiklikud või regionaalsed prioriteedid konkreetsete probleemide jaoks, mis on seotud põllumajandus- ja toiduainesektoriga või põllumajanduse ja metsanduse keskkonnavalase, kliimaatilise ja geograafilise olukorraga. Maapiirkondadel tuleb võib-olla tegelda muude spetsiifiliste küsimustega, nagu linnalähedane surve, töötus, kaugus või väike rahvastikutihedus.

Iga ühenduse prioriteet ning selle panus Lissaboni ja Göteborgi eesmärkidesse tuleb üle kanda siseriiklikku konteksti siseriiklikus strateegilises kavas ning maaelu arendamise programmides. Mitmetel juhtudel on olemas siseriiklikud või regionaalsed prioriteedid konkreetsete probleemide jaoks, mis on seotud põllumajandus- ja toiduainesektoriga või põllumajanduse ja metsanduse keskkonnavalase, kliimaatilise ja geograafilise olukorraga. Maapiirkondadel tuleb võib-olla tegelda muude spetsiifiliste küsimustega, nagu linnalähedane surve, töötus, kaugus, **mägine või saareline iseloom** või väike rahvastikutihedus.

Muudatusettepanek 62
Lisa punkt 3.5, suunis

Siseriiklike strateegiate väljatöötamisel peaksid liikmesriigid **tagama, et maksimeeritaks sünergiad prioriteeditelgede vahel ja piires ning välditaks võimalikke vastuolusid**. Liikmesriigid peaksid mõtlema ka sellele, kuidas oleks võimalik võtta arvesse teisi ELi tasandi strateegiaid, nagu mahepõllunduse tegevuskava, viimane komisjoni teatis taastuenergia kohta, komisjoni hiljutine teatis kliimamuutuse kohta ja vajadus näha ette tõenäolist mõju põllumajandusele ja metsandusele ning komisjoni aruanne ELi metsandusstrateegia kohta (mis saavad aidata nii kasvu ja tööhõive kui ka säästvuse eesmärkide täitmisel) ning tulevased temaatilised keskkonnavalased strateegiad.

Siseriiklike strateegiate väljatöötamisel peaksid liikmesriigid **kasutama integreeritud lähenemist, mis kätkeb sobivat ruumilist planeerimist ja sünergiate maksimeerimist prioriteeditelgede vahel ning peaksid püüdlema kõigi asjaomaste organite võimalikult ulatusliku kaasamise poole määruse (EÜ) nr 1698/2005, artiklis 6 määratletud partnerluspõhimõtte kohaselt**. Liikmesriigid peaksid mõtlema ka sellele, kuidas oleks võimalik võtta arvesse teisi ELi tasandi strateegiaid, nagu mahepõllunduse tegevuskava, **komisjoni 12. oktoobri 2005. aasta teatis teadusuuringute ja uuendustegevuse mahu suurendamise kohta – investeerimine kasvu ja tööhõivesse: ühtne lähenemisviis**, viimane komisjoni teatis taastuenergia kohta, komisjoni hiljutine teatis kliimamuutuse kohta ja vajadus näha ette tõenäolist mõju põllumajandusele ja metsandusele ning komisjoni aruanne ELi metsandusstrateegia kohta (mis saavad aidata nii kasvu ja tööhõive kui ka säästvuse eesmärkide täitmisel) ning tulevased temaatilised keskkonnavalased strateegiad.

Muudatusettepanek 63
Lisa punkti 3.5 teine lõik

ELi ja liikmesriikide tasandil on kättesaadavad mitmed meetmed juhtimise ja poliitika elluviimise parandamiseks. Euroopa ja siseriiklike maaelu arendamise võrgustike ülesehitamiseks saab tehnilist abi kasutada platvormina parimate kogemuste ja kogemuste vahetamiseks kõikides poliitika kujundamise, haldamise ja rakendamise aspektides sidusrühmade vahel. Siseriiklike strateegiate ettevalmistamisel tuleb arvesse võtta teavitamis- ja avalikustamise meetmeid, et tagada erinevate tegevusikute varane kaasamine, ning kõnealused meetmed tuleb töötada välja hilisemate rakendamisetappide jaoks.

ELi ja liikmesriikide tasandil on kättesaadavad mitmed meetmed juhtimise ja poliitika elluviimise parandamiseks. Euroopa ja siseriiklike maaelu arendamise võrgustike ülesehitamiseks **tuleb** tehnilist abi kasutada platvormina parimate kogemuste ja kogemuste vahetamiseks kõikides poliitika kujundamise, haldamise ja rakendamise aspektides sidusrühmade vahel. **LEADER seirekeskuse ja siseriiklike võrgustike kogemust kohaliku koostöö ja järeleproovitud ning katsetatud parimate tavade vahetamise osas tuleks võtta arvesse võrgustike loomisel ja toetamisel.** Siseriiklike strateegiate ettevalmistamisel tuleb arvesse võtta teavitamis- ja avalikustamise meetmeid, et tagada erinevate tegevusikute varane kaasamine, ning kõnealused meetmed tuleb töötada välja hilisemate rakendamisetappide jaoks. **Tuleb tagada, et osalejate kaasamiseks ette nähtud ajavahemik oleks piisavalt pikk ning püüelda järjepideva osalemise poole.**

Muudatusettepanek 64
Lisa punkt 3.6, suunis

Julgustada tuleb struktuuriliste, tööhõive ja maaelu arendamise poliitikavaldkondade vahelist sünergiat. Selles kontekstis peavad liikmesriigid tagama Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Metsandusfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi finantseeritavate tegevuste vastastikuse täiendavuse ja kooskõla. Peamised juhtpõhimõtted eri fondide toetatavate meetmete piiritlemise ja nende kooskõlastusmehhanismide osas tuleks määratleda siseriikliku strateegilise viiteraamistiku / siseriikliku strateegia kava tasandil.

Julgustada tuleb struktuuriliste, tööhõive ja maaelu arendamise poliitikavaldkondade vahelist sünergiat **ning seega koostööd erinevate piirkondade partnerite vahel.** Selles kontekstis peavad liikmesriigid tagama **seitsmenda raamprogrammi, konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi, TEN-T, LIFE+**, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Metsandusfondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi finantseeritavate tegevuste vastastikuse täiendavuse ja kooskõla. Peamised juhtpõhimõtted eri fondide toetatavate meetmete piiritlemise ja nende kooskõlastusmehhanismide osas tuleks määratleda **piirkondliku või** siseriikliku strateegilise viiteraamistiku / **piirkondliku või** siseriikliku strateegia kava tasandil,

*nagu on antud liikmesriigile
asjakohasem.*

Muudatusettepanek 65
Lisa punkti 3.6 esimene lõik a (uus)

*(1 a) Kasutada võib mitmeid erinevaid
piiritlemiskriteeriume nagu projekti suurus,
piirkondlik mõju (piirkondlikul või
kohalikul tasandil), investeeringu tüüp,
abisaja tüüp jmt.*

Muudatusettepanek 66
Lisa punkti 3.6 teine lõik

Mis puudutab inimkapitali arengut, oleks toetus maaelu arendamise alusel suunatud põllumajandustootjatele ja majanduses tegevatele isikutele, kes on kaasatud maapiirkondade majanduse mitmekesistamisse. Maapiirkondade elanikkond saaks toetust ühtse alt üles suunatud lähenemisviisi raames. Nendes valdkondades tuleks meetmeid rakendada täielikus vastavuses Euroopa tööhõivestrateegia eesmärkidega, nagu on sätestatud kasvu ja töökohtade ühtsetes suunistes ning vastavalt Lissaboni protsessi raames siseriiklike reformiprogrammide alusel võetud meetmetele. Tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ eesmärgiks on saavutada hariduse ja koolitusega seotud Lissaboni eesmärgid. Elukestva õppe filosoofia on selle programmi südameks ning kehtib kõikide hariduse ja koolituse tasemete ja tüüpide puhul, sealhulgas põllumajanduses, metsanduses ning toiduainesektoris.

Mis puudutab inimkapitali arengut, oleks toetus maaelu arendamise alusel suunatud põllumajandustootjatele **ning nende perekondadele** ja majanduses tegevatele isikutele, kes on kaasatud maapiirkondade majanduse mitmekesistamisse. **Neile kohaldatakse samuti muudest struktuurivahenditest saadavat toetust.** Maapiirkondade elanikkond saaks toetust ühtse alt üles suunatud lähenemisviisi raames. Nendes valdkondades tuleks meetmeid rakendada täielikus vastavuses Euroopa tööhõivestrateegia eesmärkidega, nagu on sätestatud kasvu ja töökohtade ühtsetes suunistes ning vastavalt Lissaboni protsessi raames siseriiklike reformiprogrammide alusel võetud meetmetele. Tööprogrammi „Haridus ja koolitus 2010“ eesmärgiks on saavutada hariduse ja koolitusega seotud Lissaboni eesmärgid. Elukestva õppe filosoofia on selle programmi südameks ning kehtib kõikide hariduse ja koolituse tasemete ja tüüpide puhul, sealhulgas põllumajanduses, metsanduses ning toiduainesektoris.

Muudatusettepanek 67
Lisa punkti 4 teine lõik

See raamistikuga kehtestatakse piiratud kogum ühtseid näitajaid ja ühtne meetoodika. Seda täiendatakse programmispetsiifiliste näitajatega, et peegeldada iga programmi valdkonna olemust.

*Selle raamistikuga kehtestatakse piiratud kogum ühtseid näitajaid, **eeskätt territoriaalsed näitajad, nagu nõudis Euroopa Parlament oma 28. septembri 2005. aasta resolutsioonis territoriaalse***

ühtekuuluvuse rolli kohta piirkondlikus arengus¹, ja ühtne metoodika. Seda täiendatakse programmispetsiifiliste näitajatega, et peegeldada iga programmi valdkonna olemust.

---

¹ *Vastuvõetud tekstid, 28.9.2005, P6_TA(2005)0358.*